Raadsvoorstel

Onderwerp **Zaakid**	Raadsvoorstel Evaluatie en toekomst GeldPunt 2024-040184
Auteur	Elizabeth Fanoiki +31793468086 E.Fanoiki@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris	Huykman, B.J.D.
Afdelingshoofd	Hart K. 't (Kim)
Portefeuillehouder	Wethouder Velzen
Medeverantwoordelijke(n)	Wethouder Ter Laak

Uiterste behandeldatum (+ reden)	
Programma(s)	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie
Eerdere besluitvorming	Raadsmemo Omgaan met groeiende armoedeproblematiek door energiecrisis d.d. 7 oktober 2022 Amendement 2211-C PvdA – Instellen Zoetermeers Noodfonds d.d. 7 november 2022 Raadsmemo Stand van zaken omgaan met groeiende armoedeproblematiek door energiecrisis d.d. 9 december 2022 Raadsmemo Noodfonds energie-armoede en afdoening Toezegging 587 d.d. 13 januari 2023 Raadsmemo Bestaanszekerheid: inkomensondersteuning en energiearmoede d.d. 1 november 2023
Samenvatting	Eind 2022 had Nederland te maken met hoge inflatie als gevolg van een energie- en koopkrachtcrisis. Het kabinet trof verschillende maatregelen, waaronder het instellen van de eenmalige energietoeslag en het oprichten van een Tijdelijk Noodfonds Energie. Om inwoners aanvullend te ondersteunen, besloot het college tot de oprichting van het GeldPunt als laagdrempelig loket voor vragen over de energietoeslag en andere financiële kwesties waar inwoners mee zaten. Ten behoeve van de evaluatie zijn de resultaten van het GeldPunt gemonitord. Samenvattend heeft de ambtelijke evaluatie geleid tot het voorstel om het GeldPunt in 2024 vervolg te geven. Voorliggend voorstel omvat een financieringsvoorstel voor de kosten van het GeldPunt in 2024.
Bijlagen	1. Notitie 'Evaluatie en toekomst GeldPunt' 2. Begrotingswijziging bij Raadsvoorstel Evaluatie en toekomst GeldPunt

Raadsbesluit

Raadsvoorstel Evaluatie en toekomst GeldPunt
2024-040184

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 19 maart 2024

besluit

1. Op grond van de impact die met het GeldPunt is gegenereerd, in te stemmen met voortzetting van de uitvoering van het GeldPunt tot 1 januari 2025.
2. Als gevolg van de bij punt 1 genoemde voortzetting van het GeldPunt, eenmalig een budget van € 232.687,- beschikbaar te stellen voor Programma 1 binnen de doelstelling 1.6 (Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan).
3. Het bedrag van € 232.687,- genoemd bij punt 2 in 2024 te dekken uit de Reserve Zoetermeers Noodfonds.
4. De uit dit besluit voortvloeiende begrotingswijziging vast te stellen.

Over de onderdelen 2 tot en met 4 van dit besluit geen referendum mogelijk te maken, omdat het een begrotingswijziging betreft. Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over de overige onderdelen van dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 27 mei 2024

de griffier, de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding
In het najaar van 2022 steeg de inflatie in Nederland ongekend snel, voor een groot deel te verklaren door de sterke stijging van de energieprijzen in korte tijd en als gevolg van Russische inval in Oekraïne begin 2022. De naweeën van de coronacrisis spelen ook een rol. De hoge energieprijzen hadden aanzienlijke gevolgen voor veel mensen. Die kregen te maken met hoge energierekeningen en -afrekeningen. Financieel kwetsbare huishoudens hadden onvoldoende reserves om de tegenvallers op te vangen. Door de combinatie van stijgende energierekeningen en kosten voor levensonderhoud kwamen plotseling ook nieuwe groepen financieel in de knel. Het kabinet kwam daarom met een fors pakket aan koopkrachtmaatregelen voor 2023 om snel hulp te bieden aan mensen met lage en middeninkomens. Eén van de maatregelen was het instellen van de eenmalige energietoeslag en het oprichten van een Tijdelijk Noodfonds Energie.

In aanvulling hierop stelde het college in oktober 2022 drie aanvullende voorzieningen in. De focus lag op het steunen van kwetsbare Zoetermeerders, maatschappelijke organisaties/verenigingen, ondernemers en bedrijven. De eerste voorziening was de introductie van een 'warm loket' bedoeld als praktische oplossing voor mensen die acuut waren getroffen. Het gemeentelijk informatiepunt (GIP) kreeg te maken met een veel vragen over de energietoeslag en andere financiële kwesties waar inwoners mee zaten. Veel huishoudens hadden vragen, zoals wanneer ze in aanmerking kwamen voor de energietoeslag of waarom ze geen kwijtschelding kregen. In sommige gevallen bleken er dieperliggende problemen te spelen. Het doel was om inwoners een plek te bieden waar ze hun zorgen en vragen over geld konden bespreken. Ook konden ze hier worden doorverwezen naar mogelijke aanvullende hulp.

InZet kreeg de opdracht om het GeldPunt voor een jaar op te zetten als onderdeel van hun bredere taak in relatie tot het signaleren van geldzorgen. Het opstarten van het GeldPunt werd gezien als een lerend initiatief.
In zeer korte tijd is het gelukt om het GeldPunt op te zetten als laagdrempelig, gespecialiseerd loket dat zowel fysiek, telefonisch als via e-mail bereikbaar is. Uit de registratie blijkt dat in 2023 meer dan 700 inwoners met een hulpvraag naar het GeldPunt toe zijn gestapt. Een deel van de bezoekers heeft betalingsproblemen als gevolg van gestegen energiekosten en duurdere boodschappen. Sommige mensen kunnen snel geholpen worden, bijvoorbeeld met aanvragen voor de Voedselbank, bijzondere bijstand en toeslagen. Andere vragen kosten meer tijd en inspanning, bijvoorbeeld vanwege een hulpvraag in relatie tot wonen of welzijn. Bijgaande ambtelijke evaluatie geeft een beschrijving van het functioneren van het GeldPunt en de resultaten van het afgelopen jaar weer. Samenvattend is het gezien de innovatie en impact die door het GeldPunt is gegenereerd, aan te raden om daar in 2024 een vervolg aan te geven.

Beoogd effect
In te stemmen met de evaluatie van het GeldPunt, met de conclusie om het GeldPunt in 2024 voort te zetten. Daarnaast wordt een dekkingsvoorstel gedaan voor de kosten in 2024.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

1. Op grond van de impact die met het GeldPunt is gegenereerd, in te stemmen met voortzetting van de uitvoering van het GeldPunt tot 1 januari 2025.
2. Als gevolg van de bij punt 1 genoemde voortzetting van het GeldPunt, eenmalig een budget van € 232.687,- beschikbaar te stellen voor Programma 1 binnen de doelstelling 1.6 (Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan).
3. Het bedrag van € 232.687,- genoemd bij punt 2 in 2024 te dekken uit de Reserve Zoetermeers Noodfonds.
4. De uit dit besluit voortvloeiende begrotingswijziging vast te stellen.

Argumenten

1.1 Het GeldPunt is een relevante vindplaats en laagdrempelig ondersteuningspunt voor een groeiende groep inwoners en partners binnen het netwerk.

Het GeldPunt ondersteunt mensen bij vragen en (dreigende) financiële problemen. Het gaat niet alleen om mensen met een laag inkomen. De opzet van een toegankelijk loket, met veel kennis en een praktische menselijke insteek voorziet in de behoefte van een groeiende groep inwoners.
Met het GeldPunt zijn lessen geleerd die kunnen worden meegenomen in de reguliere ondersteuning van inZet zodat mensen die aanvullende hulp nodig hebben, zo vlot mogelijk naar passende ondersteuning geleid worden. Het is belangrijk om het GeldPunt nauwlettend te blijven volgen en de (landelijke) ontwikkelingen goed in de gaten te houden, zodat we kunnen beoordelen of het na dit jaar nog steeds nodig is om het GeldPunt in de huidige vorm voort te zetten. Wanneer er hierin veranderingen optreden is het wenselijk om dit op tijd te communiceren naar zowel inZet als inwoners.

1.2 Er zijn nog voortdurende zorgen om de bestaanszekerheid en om energiearmoede waardoor het kabinet opnieuw het Tijdelijk Noodfonds Energie heeft geopend.

Maatschappelijk gezien bestaan er nog steeds grote zorgen over de bestaanszekerheid van een groeiende groep mensen. Naast mensen die nu al moeilijk rondkomen, gaat het om mensen met een middeninkomen die zich zorgen maken over hun financiële toekomst.
Ondanks dat de energierekening aan het begin van dit jaar lager is dan een jaar geleden, bevindt een groep huishoudens zich nog steeds in een situatie van energiearmoede. Dit is ook reden voor het demissionair kabinet om het Tijdelijk Noodfonds Energie opnieuw te openen.
Met de additionele middelen moeten circa 38.000 extra huishoudens geholpen worden met het betalen van de energierekening.
Het GeldPunt was in 2023 aangewezen als lokaal aanspreekpunt voor het landelijke Tijdelijk Noodfonds energie. De continuïteit hiervan is belangrijk voor de dienstverlening aan de groep inwoners die er gebruik van (gaan) maken.

Het onderwerp bestaanszekerheid zal ook voor nieuwe kabinet prioriteit zijn. Adviezen van onder andere de VNG en de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving pleiten voor stevige hervormingen om te zorgen voor een toereikend inkomen voor een menswaardig bestaan. Het pleidooi gaat verder dan enkel zekerheid in inkomen en is gericht op de hulp en ondersteuningssystemen met betrekking tot thema's rondom sociale netwerken, werk, inkomen, leren en ontwikkelen. Het gaat ook om gemakkelijker toegang tot regelingen en loketten die ervoor zorgen dat mensen krijgen waar ze recht op hebben en dat ze ook daadwerkelijk gebruikmaken van de regelingen.

3.1 Het GeldPunt is in 2023 eenmalig gefinancierd met incidentele middelen.

De kosten hiervan zijn eenmalig gedekt uit de 'Rijksbijdrage energietoeslag lagere inkomens 2023'. Deze biedt geen dekking voor de kosten van het GeldPunt in 2024.
Voortzetting van het GeldPunt in 2024 is bedoeld om aanvullende steun te bieden aan inwoners die het nodig hebben (zie ook punt 2.2). Om die reden wordt voorgesteld om de lasten met betrekking tot het Geldpunt in 2024 te dekken uit het Noodfonds Energie-armoede.

Kanttekeningen

1.1 Het GeldPunt functioneert binnen een netwerk van bestaande 'loketten' waarbij er sprake is van enige overlap in dienstverlening.

Het GeldPunt is in een heel kort tijdsbestek opgericht. Sinds de start is er groeiende samenwerking met maatschappelijke partners, in het bijzonder met de Formulierenbrigade en MiM (Mensen in de Minima) waarmee de dienstverlening enige overlap heeft. De extra waarde van het GeldPunt ligt in de aanvullende ondersteuning die zij kunnen bieden. We weten immers dat voordat betalingsachterstanden optreden, er al veel welzijn is ingeleverd.

1.2 Stoppen met het GeldPunt past niet in een tijd waarin bestaanszekerheid een aanhoudend punt van zorg is.

Voortzetting van het GeldPunt vraagt een professionaliseringsslag op specifieke punten. Met de lessen die afgelopen jaar zijn geleerd is het mogelijk om enerzijds te sturen op meer verbinding met armoedebeleid en schuldpreventie. En anderzijds op het inbedden van de opgedane kennis bij de reguliere ondersteuning van inZet.

Financiën

GeldPunt in 2023

Voor de uitvoering van het GeldPunt in 2023 was maximaal € 219.362,- gereserveerd. De kosten waren bestemd voor de personele inzet van het sociaal raadslieden- en algemeen maatschappelijk werk en voor eenmalige scholingskosten voor de medewerkers.

Omschrijving	**Fte**	**Periode**	**Kosten**
Sociaal raadsliedenwerk (2x 24 uur)	1,33 fte	12 maanden	€ 138.692
Algemeen maatschappelijk werk, ingezet als medewerker toegang (1x 24 uur)	0,67 fte	12 maanden	€ 70.670
Scholing toegang medewerkers van inZet/Gedlpunt		Eenmalig	€ 10.000
Totaal			**€ 219.362**

Voor de eerste 5 maanden is de functie van het algemeen maatschappelijk werk voor 32 uur per week ingevuld door een gemeentelijk medewerkster van het Gemeentelijk informatiepunt (GIP). De functie is later ingevuld door een inZet-medewerker. De geplande scholing voor de toegangs-/GeldPunt-medewerkers heeft nog niet plaatsgevonden waardoor het bedrag niet is uitgegeven. De werkelijke uitgave in 2023 kwam daarmee uit op € 179.916,-.

GeldPunt in 2024

De geraamde kosten voor het GeldPunt in 2024 zijn € 232.687,-. Onderstaande capaciteitsraming is op basis van de huidige behoefte en inschatting, en inclusief een indexatie van 6,36%. Mogelijk vraagt dit op basis van tussentijdse bevindingen om bijstelling.

Omschrijving	**Fte**	**Periode**	**Kosten**
Inzet Sociaal raadslieden	1,33 fte	12 maanden	€ 147.513
Inzet Alg. maatschappelijk werk	0,67 fte	12 maanden	€ 75.165
Opleidingsbudget		Eenmalig	€ 10.000
Totaal			**€ 232.687**

Maatschappelijk gezien bestaan er nog steeds grote zorgen over de bestaanszekerheid en de koopkracht van huishoudens met een laag en middeninkomen. Ook met betrekking tot energie. De 'Rijksbijdrage energietoeslag lagere inkomens 2023' biedt geen dekking voor de kosten van het GeldPunt in 2024.
Voorgesteld wordt de kosten voor het GeldPunt in 2024 te dekken vanuit de Reserve Zoetermeers Noodfonds dat de raad beschikbaar heeft gesteld. Doel van het Noodfonds is om

daar waar rijksregelingen tekort schieten en de nood hoog is ondersteuning te bieden. Bij de toedeling van de middelen uit het Noodfonds is een reserve gehanteerd om vrij in te zetten als op andere facetten tekorten ontstaan om inwoners te ondersteunen binnen de aanpak energiecrisis. Daarbij is gekeken naar wat nodig is om de continuïteit van de maatschappelijke dienstverlening aan verschillende doelgroepen te waarborgen.

Besteding budget
Het budget van 2 miljoen euro is als volgt besteed:

Omschrijving	Bedrag
Noodsteun Energiekosten*	€ 1.000.000
Uitvoeringskosten Noodsteun Energiekosten*	€ 60.000
Zoetermeers Noodfonds Energietransitie	€ 200.000
Kwijtscheldingsverordening belasting 2023*	€ 222.612
	€ 1.482.612

* Deze budgetten zijn nog niet volledig uitgegeven.

Controleprotocol
Geen gevolgen voor het controleprotocol.

Participatie en Communicatie
Niet van toepassing.

Duurzaamheid
Niet van toepassing.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten
Inwoners kunnen het GeldPunt telefonisch en per email benaderen. De toegankelijkheid van de fysieke locaties is geborgd doordat ze gekoppeld zijn aan een inlooppunt van inZet.

Rapportage en evaluatie
Monitoring vindt plaats via maandelijks (uitvoerings)overleg met inZet en via periodiek bestuurlijk overleg. Daarnaast worden de resultaten in het derde kwartaal geëvalueerd.

<u>Planning</u>
Derde kwartaal – bepaling van de uiteindelijke beoordeling.